

УДК 338:483:339.9

ФІНАНСОВІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОГО БІЗНЕСУ В КОНТЕКСТІ ПРОВЕДЕННЯ ФІНАЛУ ЧЕМПІОНАТУ ЄВРОПИ З ФУТБОЛУ 2012 РОКУ

Олеся Кушнірчук-Ставнича, Андрій Манько

*Львівський національний університет імені Івана Франка
вул. Дорошенка, 41, м. Львів 79000 Україна, тел.: (032)239-46-03
E-mail: kaftour@ukr.net*

Розглянуто рівень підготовки м. Львова до фінальної частини чемпіонату Європи 2012 р. з футболу. Наголошено на необхідності формування стратегії управління туристичними потоками у м. Львові під час проведення чемпіонату, обчислено можливі прибутки міста від туристичної галузі після його завершення. Внесено пропозиції щодо вдосконалення туристичної галузі до початку та після завершення проведення фінальної частини спортивного заходу.

Ключові слова: ринок туристичних послуг, чемпіонат Європи з футболу, туристичний інтерес, управління туристичними потоками

У фінальній частині чемпіонату Європи (ЧЄ) з футболу 2012 року братимуть участь чотири міста України, в їх числі м. Львів. Привабливість м. Львова для туристів з країн Євросоюзу зростає у зв'язку із тим, що у 2010-2011 рр. розроблено близько тридцяти нових туристичних маршрутів. Фактично, місто отримало нагоду продемонструвати свої можливості потужного світового туристичного центру. У зв'язку із цим, зростає актуальність дослідження туристичної галузі м. Львова та інших міст, які прийматимуть вболівальників фінальної частини ЧЄ.

Проблеми підготовки туристичної галузі до цієї важливої події, тією чи іншою мірою висвітлювали у своїх публікаціях А. О. Аветисова, Т. Г. Васильців, І. М. Вакарчук, Н. І. Ігнатова, О. К. Катерна, П. Р. Левковець, В. С. Маруніч, О. І. Мельниченко, Е. А. Рейцен, А. І. Субін та С. В. Шепелева. Проте, цими публікаціями охоплені не всі проблемні моменти, соціально-економічні особливості формування туристичного ринку при підготовці до ЧЄ, зокрема, дотичні до розвитку ринку туристичного бізнесу, формування пріоритетних напрямів туристичного розвитку міста.

Метою цієї статті є дослідження фінансових можливостей розвитку туристичного бізнесу, його перспективних напрямків, а також подолання труднощів під час підготовки до фінальної частини ЧЄ.

Популяризація міста Львів на світовому туристичному ринку вимагає зосередження уваги на двох пріоритетних напрямках:

- створити сприятливі умови для обслуговування тих, хто прибув під час проведення чемпіонату Європи з футболу, і хоче провести якомога більше часу в місті, користуючись його туристичними благами;
- вжити заходів для мотивації повторного відвідування міста туристами.

Виконати ці завдання туристичної політики можна лише за умови, що місто отримуватиме належне фінансування, зокрема, й ефективного управління туристичними потоками під час ЧЄ (рис. 1).

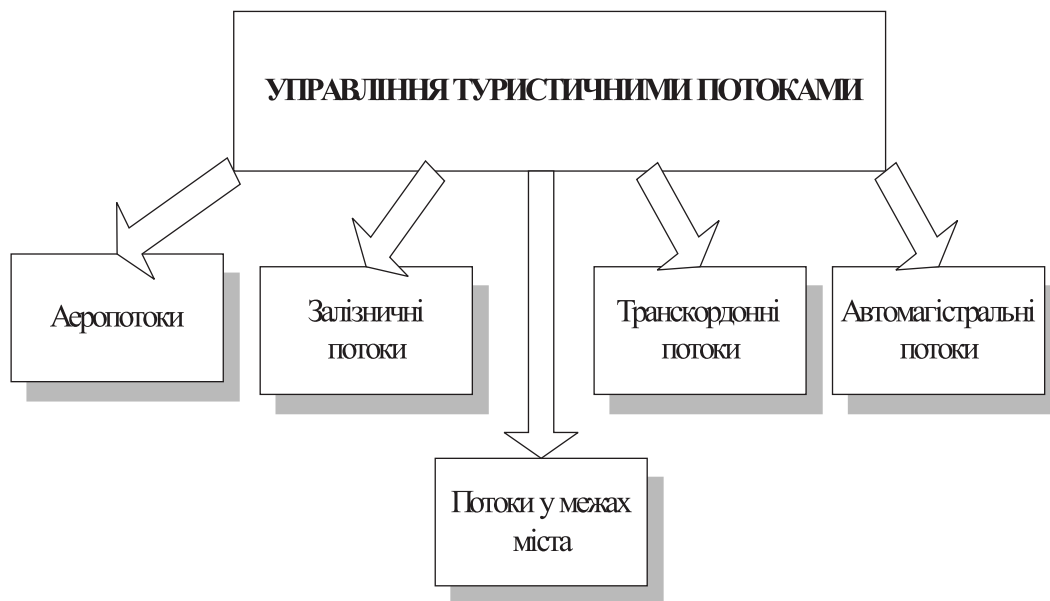

Рис. 1. Управління туристичними потоками під час проведення чемпіонату Європи з футболу 2012 року

Саме обмеженість фінансування є головною причиною повільної реалізації проектів з модернізації економіки в контексті підготовки до Євро-2012. На будівництво стадіону «Лемберг» м. Львів отримав 1,6 млрд грн (менше 160 млн євро) (див. табл. 1), тоді як м. Донецьк отримав 250 млн євро, Київ – 222 млн євро, Варшава – 288 млн євро.

Усі міста (окрім Львова) отримали кошти на вдосконалення підземного транспорту. Хоча у Львові, який не має метро, ці кошти можна було б спрямувати на розвантаження міських транспортних потоків.

Важливим аспектом удосконалення туристичної галузі у контексті підготовки до фінальної ЧЄ стало подолання наслідків фінансово-економічної кризи 2008-2009 років. Криза спричинила багато труднощів для великої кількості малих і середніх суб'єктів господарювання, в тому числі туристичних. Зокрема, під час

кризи припинили свою діяльність 40% туристичних підприємств України [5, с. 166]. Такі темпи економічного спаду засвідчили суттєву чутливість цієї галузі до різного роду фінансово-економічних змін, що, своєю чергою, зумовило необхідність розроблення та обґрунтування системи антикризових заходів для підтримки суб'єктів туристичної діяльності.

Таблиця 1

Завдання та заходи з підготовки та проведення
в Україні фінальної частини чемпіонату Європи 2012 року з футболу [1]

Завдання	Захід	Джерела фінансування	Прогнозні обсяги фінансування, млн грн				
			усього	роки			
				2008	2009	2010	2011
Будівництво нових та реконструкція діючих стадіонів для проведення в Україні матчів фінальної частини чемпіонату Європи 2012 року з футболу	Будівництво стадіону (м. Львів) по вул. Стрийській	державний бюджет	1567,4	0	50	1050	467,5
		місцеві бюджети	81,57	3,16	78,41	0	0
		разом	1649,02	3,16	128,41	1050	467,5

Окрім описаних, постали й інші, зокрема, фінансові проблеми перед туристичним бізнесом: девальвація національної валюти, високий рівень інфляції, обмеженість кредитного забезпечення туристичної діяльності, низький рівень фінансування з державного та місцевих бюджетів.

Зниження показників фінансово-економічного зростання супроводжується зниженням обсягів туристичних потоків, що призводить до зменшення надходжень у державний бюджет та супутніх цьому ланцюгу негативних наслідків. Соціально-економічні та культурні події сьогодення супроводжуються низкою ризиків, які можуть вплинути на економічну безпеку держави. Серед очевидних ризиків туристичного бізнесу - зниження основних економічних показників; напруження політичної ситуації в туристичних туристичних центрах Близького Сходу, Єгипту (станом на 1 січня 2011 р. кількість туристичних продуктів (туристичні пакети до Єгипту), реалізованих суб'єктами туристичної діяльності скоротилась на 40% [6]; диспаритет візових відносин між Україною та країнами призначення українських туристів тощо.

Водночас, існує низка чинників, які матимуть позитивний вплив на розвиток туристичного бізнесу України, однак потребують значної фінансової підтримки для досягнення синергійного ефекту у найближчому майбутньому. Такими чинниками є

підготовка України до Євро-2012, запровадження безвізового режиму між Україною та Ізраїлем, завершення переговорного процесу щодо угоди про вільну торгівлю між ЄС та Україною (рис. 2).

Експерти прогнозують, що завдяки такому масштабному спортивному заходу, як ЧЄ, кількість туристів, які відвідають м. Львів, подвоїться [2]. За даними одного із лідерів консалтингу, американської компанії Monitor Group, перебуток від перебування одного туриста на території міста в середньому становить 411,4 дол. США. Відповідно, загальний дохід 2010 р. від усіх туристів приблизно становив 320,9 млн дол США [3]. Зважаючи на прогнозні розрахунки (подвоєння кількості туристів після 2012 р.), можна сподіватись, що загальний дохід від перебування туристів у місті перевищить 641,8 млн дол США, що складатиме 14,4% валового регіонального продукту Львівської області Отже, необхідно якнайшвидше посилити заходи з фінансування туристичного розвитку міста, адже саме від інтенсивності розбудови туристичної інфраструктури залежатиме обсяг надходжень до державного бюджету від туристичної галузі у майбутньому.

Рис.2. Чинники розвитку туристичної галузі в Україні у 2010 – 2013 рр.

*Побудовано автором

Ми підтримуємо Т. Г. Васильціва, який вважає що для збільшення державного фінансування на підготовку та організацію Євро-2012 в Україні необхідно реалізувати низку заходів, які збільшать надходження до державного бюджету, а саме: підвищити ставки акцизного збору на тютюнову та алкогольну продукцію, збільшити ставки оподаткування доходів гральних закладів (наприклад, у Польщі запропоновано підвищити оподаткування гральних закладів на 10% на термін до 2012 року). Виробники алкогольних, тютюнових виробів і суб'єкти підприємницької діяльності, що надають гральні послуги, зможуть компенсувати свої витрати за рахунок стрімкого зростання обсягів споживання зазначених товарів та послуг під час проведення ЧЄ [4, с. 98].

Окрім того, важливим є моніторинг виконання завдань, поставлених перед Управлінням туризму Львівської міської ради, головними серед яких є «розробка пропозицій щодо вдосконалення законодавства у туристичній сфері, участь у підготовці проектів нормативно-правових актів у туристичній сфері; заохочення новаторських тенденцій та експериментальних проектів у сфері туризму; проведення комплексного аналізу і прогнозування розвитку туризму у м. Львові, виконано здійснення замовлень наукові, маркетингові та інші аналітичні дослідження, пов'язані з його розвитком; визначення напрямів інформаційно-рекламної діяльності туристичного напрямку; провадження інформаційної, рекламної та видавничої діяльності в туризмі, видання туристично-інформаційної та сувенірної продукції; підготовка і координація заходів в Україні та за кордоном, спрямованих на поширення знань про м. Львів, його історико-культурну спадщину, туристичний потенціал тощо; сприяння міжнародній співпраці, розробка програм і проектів з питань туризму, співпраця з органами влади інших країн, зокрема, містами-партнерами, міжнародними організаціями, зарубіжними установами; представлення м. Львова на міжнародних і вітчизняних туристичних заходах; забезпечення реалізації державної політики, регіональних програм, політики міської ради у галузі туризму та рекреації, зокрема, Стратегії підвищення конкурентоспроможності м. Львова до 2015 року, визначення перспектив і напрямів розвитку туризму у м. Львові» [7].

Отже, успіх підготовки міста до прийому туристів залежить від фінансового забезпечення, яке повинно здійснюватись за такими напрямками: фінансова підтримка інфраструктурних проектів міста; посилення бюджетного фінансування; залучення банківських установ до фінансування інфраструктурної модернізації міста; фінансування інноваційних ідей і формування туристичного інтересу до м. Львова.

1. Підготовка до Євро-2012 на Львівщині [Електронний ресурс]. – (Сайт Львівської обласної державної адміністрації). – Режим доступу: <http://www.loda.gov.ua/ua/priorities/2012/preparation/>
2. Євро-2012 увеличит приток туристов в Украину в два раза [Електронний ресурс]. – (Обозреватель). – Режим доступу: <http://sport.oboz.ua/football/evro-2012-pritok-turistov-v-ukrainu-v-dva-raza.htm> . - (Спорт).

3. Роль туризму в економіці Львова [Електронний ресурс]. – (Сайт Інституту міста). – Режим доступу: http://www.city-institute.org/index.php?option=com_content&view=article&id=131&Itemid=185. – (Діяльність)
4. Васильців Т. Г. Фінансове забезпечення Євро-2012 [Електронний ресурс] /Т. Г. Васильців // Стратегічні пріоритети. - 2009. - №4(13) - С. 94-99. – Режим доступу: http://old.niss.gov.ua/book/StrPryor/SpPrior_13/14.pdf
5. Кравчук І.В. Застосування ефективних антикризових заходів в управлінні фінансовими ресурсами на туристичних підприємствах України / І.В.Кравчук // Вісник Хмельницького національного університету. - 2009. - №5 – С.166-169. – (Серія «Економічні науки»).
6. Семкин С. Поток украинских туристов в Египет на 1 февраля 2011 года сократится на 40% [Електронний ресурс] / С. Семкин. – Режим доступу: <http://www.rbc.ua/rus/newsline/show/s-somkin-potok-ukrainskih-turistov-v-egipet-na-1-fevralya-31012011220000>
7. Офіційний портал Львівської міської ради. Управління туризму. – Режим доступу: <http://www.city-adm.lviv.ua/adm/management/upravlinna-turizmu>
8. Нова схема руху міського транспорту у м. Львові [Електронний ресурс]. – (Сайт Slidishare). – Режим доступу: <http://www.slideshare.net/nstasiv/ss-8703727>

FINANCIAL ASPECTS OF TOURISM BUSINESS DEVELOPMENT IN THE CONTEXT OF EUROPEAN FOOTBALL CHAMPIONSHIP FINAL PART ORGANIZATION IN 2012

Olesia Kushnirchuk-Stavnicha, Andriy Manko

*Ivan Franko National University of L'viv
Doroshenko Str., 41, L'viv, Ukraine Tel. (032)239-46-03
E-mail: kaftour@ukr.net*

The state of Lviv's preparedness to the final part of European football championship (EFC) in 2012 is examined. In the article it is noted out, that there is a great necessity of strategy creation, which contains the key ways of tourist flows regulation. The probable income from tourism activity after the finish of EFC in 2012 is calculated.

Key words: tourist service market; European football championship, tourist interest, the tourist's flows regulation.

ФИНАНСОВЫЕ АСПЕКТЫ РАЗВИТИЯ ТУРИСТИЧЕСКОГО БИЗНЕСА В КОНТЕКСТЕ ОРГАНИЗАЦИИ ФИНАЛА ЧЕМПИОНАТА ЕВРОПЫ ПО ФУТБОЛУ 2012 ГОДА

Олеся Кушнірчук-Ставніча, Андрей Манько

*Львовский национальный университет имени Ивана Франко
ул. П. Дорошенка, 41, м. Львов, 79000, Украина, тел.: (032)239-47-69
E-mail: kaftour@ukr.net*

Освещен уровень готовности г. Львова к проведению финальной части чемпионата Европы по футболу 2012 г. Отмечена необходимость формирования стратегии управления туристическими потоками города Львова во время проведения чемпионата. Произведены расчеты возможного размера прибыли города от туристической индустрии после окончания этого спортивного мероприятия.

Ключевые слова: рынок туристических услуг, чемпионат Европы по футболу, туристический интерес, управление туристическими потоками.

Стаття надійшла до редколегії 03.10.2011

Прийнята до друку 18.11.2011